Hukuk Bölümü 2010/301 E. , 2011/44 K.

- 3285 SAYILI HAYVAN SAĞLIĞI VE ZABITASI KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVA

  - KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 28
  - HAYVAN SAĞLIĞI VE ZABITASI KANUNU(MÜLGA) (3285) Madde 55

"İçtihat Metni"

Davacı : Sağlık Grup Başkanlığı Havza Devlet Hastanesi Baştabipliği

Davalı : Havza Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü

O L A Y : Havza Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 4.5.2010 gün ve 01/2010 sıra no.lu Para Cezası Kararı ile, yapılan kontrolde damgasız/mühürsüz et bulundurulduğunun tespit edildiği gerekçesiyle 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 5728 sayılı Kanun'la değişik 55. maddesi uyarınca Davacı Kuruma 1.145,00 TL idari para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

HAVZA SULH CEZA MAHKEMESİ: 10.05.2010 gün ve D.İş No: 2010/63 sayı ile; itiraz dilekçesi, itiraza konu idari yaptırım kararı incelendiğinde; her ne kadar karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Havza Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebileceği belirtilmiş ise de, itiraza konu idari yaptırım kararına karşı idari yargıya itiraz yasa yolu bulunmakla, başvuru konusu idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı kanaati ile Kabahatler Kanununun 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine dair karar vermenin gerektiği belirtilerek; itiraz eden Havza Devlet Hastanesinin başvurusunun 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 28/1-b maddesi uyarınca reddine, itiraz edenin yasal süresi içerisinde idari yargıya başvurmasının muhtariyetine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

SAMSUN 1. İDARE MAHKEMESİ: 22.06.2010 gün E: 2010/665, K: 2010/708 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 3. maddesinin (a) bendinde, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde; diğer genel hükümlerinin ise idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı, aynı Yasanın 27. maddesinde; idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceğinin hüküm altına alındığı; anılan hükümlerden, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı Kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer Kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumlarda ise uygulanmayacağının anlaşıldığı; 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 56. maddesinde; "Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir" hükmü yer almakta iken; bu Kanunda 08.02.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda kanunun 56. Maddesi " Bu kanunda yazılı olan idari yaptırımlara mahalli mülki amir tarafından karar verilir" hükmüne yer verilerek anılan idari para cezalarına karşı İdare Mahkemelerinde dava açılabilme olanağına son verildiğinin görüldüğü; dosyanın incelenmesinden, 28/04/2010 tarihinde Havza Devlet Hastanesi'nde yapılan kontrolde damgasız et bulundurulduğunun tespit edildiği gerekçesiyle Hastanenin 1.145,00 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemin tesis edildiği, anılan işlemin iptali istemiyle de bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; olayda, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalarda İdari Yargı Yerlerinin yetkili ve görevli olduğunu belirten 56. maddenin 2. fıkrasının yürürlükten kaldırılmış olması ve bu konuda Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununda başka bir hüküm bulunmaması karşısında; 3285 sayılı Yasa uyarınca verildiği tartışmasız olan para cezasına ilişkin bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, 5326 sayılı Kanunun yukarıda anılan 3. ve 27. maddeleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemesinin görevine girdiği sonuç ve kanaatine varıldığı gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı Yasa'nın, 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı Kurum tarafından, 14.9.2010 tarihli dilekçe ile, para cezasının iptali istemiyle Sulh Ceza Mahkemesine başvuru yapılmış ise de; Sulh Ceza Mahkemesi'nce görevli yargı merciin tayin edilmesi amacıyla dilekçe, dava dosyası ile birlikte İdare Mahkemesi'ne gönderilmiş; Samsun 1. İdare Mahkemesi de, 5.10.2010 gün ve E: 2010/665, K: 2010/708 sayılı üst yazı ile, uyuşmazlığın giderilmesi amacıyla dava dosyalarını Mahkememize göndermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık YILDIZ, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 07.03.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olayda, adli ve idari yargı yerlerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, kararların kesinleşmesinden sonra, davacı kurum tarafından, para cezasına karşı ikinci kez adli yargı yerinde itirazda bulunulması üzerine Mahkemece dilekçe İdare Mahkemesine gönderilmiş; İdare Mahkemesi tarafından da, görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi başvurulmuştur.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Samsun 1. İdare Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 55. maddesine göre verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 55. maddesinde, Kanunda gösterilen istisnalar dışında kombina, mezbaha ve hayvan kesimi yerlerinden başka yerlerde ticari amaçla hayvan kesen veya kestirenlere, bu şekilde kesilmiş hayvanlara ait etleri satan veya satışa arz edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verileceği düzenlenmiş; 56. maddesinin 4854 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile eklenen 2. fıkrasında, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idarî para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu, itirazın, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılacağı, bu Kanuna göre verilen idarî para cezalarının 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı öngörülmüşken; 56. madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 456. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara mahallî mülkî amir tarafından karar verilir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nda yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

13.6.2010 gün ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11.6.2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 47. maddesinde, (3) 8/5/1986 tarihli ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır."; 48. maddesinde, "(3) Mevzuatta bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan kanunlara yapılan atıflar bu Kanunun ilgili hükümlerine yapılmış sayılır."; ve 49. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) 46 ncı maddesinin birinci fıkrası, 1/4/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrası, 33 üncü maddesi, 46 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,

yürürlüğe girer" denilmiştir.

Diğer taraftan anılan Kanun'un "Cezaların Uygulanması, Tahsili ve İtirazlar" başlıklı 42.maddesinde, " (1) Bakanlık tarafından istenen resmî evrakta tahrifat veya sahtecilik yaparak Bakanlığı yanılttığı tespit edilenlerin işlemleri durdurulur ve savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

(2) Bu Kanunda belirtilen idarî yaptırımları uygulamaya, il tarım müdürü yetkilidir. İl tarım müdürü bu yetkisini ilçe tarım müdürlerine yazılı olarak devredebilir. Ancak, resmî kontroller sırasında, insan sağlığı, gıda ve yem güvenilirliği, bitki ve hayvan sağlığı açısından tehlike oluşturması ve acil tedbirleri gerektirmesi durumunda, idarî para cezaları hariç olmak üzere diğer idarî yaptırımları uygulamaya kontrol görevlisi de yetkilidir. Verilen idarî para cezaları otuz gün içinde ödenir.

(3) İtlaf ve imha işlemleri, tüm masrafları sahibi tarafından karşılanmak üzere Bakanlık gözetiminde gerçekleştirilir. Malların sahipsiz yakalanması durumunda masraflar Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(4) Sahipleri tarafından piyasadan toplatılması gereken canlı hayvan ve ürünlerin sahibi veya sorumlusu tarafından toplatılmaması durumunda Bakanlık tarafından toplatılır, toplatma masrafının iki katı tutarın sorumlular tarafından ödenmesi için bir aylık ödeme süresi verilir.

(5) Bu Kanunda verilen süreler içinde ödenmeyen tutarlar ile belirlenen idari para cezaları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir." Hükmüne yer verilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezası verilecek hususlar düzenlenmiş; ancak, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemeye göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu

nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununu yürürlükten kaldıran 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Havza Sulh Ceza Mahkemesi'nin 10.05.2010 gün ve D.İş No: 2010/63 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 07.03.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.